

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2814

יום שני כ' טבת תשפ"ד
דף היומי בבלי: ב"ק ס | עמוד היומי: ברכות מ: | דף הכולל: ב"מ נא | קנין ירושלמי: שביעית פו
דף היומי בהלכה: קצ"ג א' - ב'.
מוסר: שם עולם - והנה כאשר נרצה' עד פרק ג'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער התשובה "ארבעה ועשרים דברים" עד "ואמרו רז"ל שאין התשובה"

**השלהבת בנר כבר החלה לרצד ולקפץ, כמו שנרות
מרצדים לפני שהם כבים. הבנו שזה עניין של דקות
בודדות עד שנשב בעלטה גמורה, והיינו צריכים להזדרז
מאוד להספיק לפחות ליטול ידיים כשעוד יש מעט
אור. עשיתי קידוש, נטלנו ידיים והתחלנו לאכול...**

סיפור יחודי מתוך שיחת הגאון רבי משה אהרן שטרן זצ"ל, בישיבת קמניץ בירושלים

אני רואה עוד מבחוץ שהבית כמעט חשוך לחלוטין. כשנכנסת אמרה לי אשתי שאזדרז לעשות קידוש, ולפחות נצליח לאכול כזית אחד לאור הנר, כי הרי כל הנרות כבר כבו, ורק נר אחד נשאר דולק השלהבת בנר שעוד דלק כבר החלה לרצד ולקפץ, כמו שנרות מרצדים לפני שהם כבים. הבנו שזה עניין של דקות בודדות עד שנשב בעלטה גמורה, והיינו צריכים להזדרז מאוד להספיק לפחות ליטול ידיים כשעוד יש מעט אור.

עשיתי קידוש, נטלנו ידיים והתחלנו לאכול.

וראה זה פלא, הנר הפסיק לרצד, הלהבה התייצבה, אומנם להבה קטנה אבל היא דלקה בצורה יציבה, המשיכה לדלוק עוד ועוד.

סיימנו לאכול בנחת, בירכנו ברכת המזון, וברגע שאמרתי את המילים 'ה' יברך את עמו בשלום' בסיום ברכת המזון, נכבה הנר! רבותי, לכל אחד קורה אצלו בחיים דברים כאלה שהם מעל לדרך הטבע, אלא שאנחנו שוכחים את זה, שוכחים את חסדי ה'. הקב"ה ראה שאנחנו עשינו מה שיכולנו. נכון, היינו צריכים לקחת נרות גדולים עוד יותר וטעינו, אבל היתה זאת טעות בתום לב, בסך הכל אנחנו עשינו כל מה שחשבנו שאנחנו צריכים לעשות כדי כבד את השבת והחג, והקב"ה ממרומיו ראה את עמלנו שעמלנו כדרך הטבע, והשלים לנו עם עזרה משלו באופן של למעלה מדרך הטבע.

ראיתי פעם בספרים הראשונים של רבי חיים זייציק זכרונו לברכה, יש לו שם מאמר על כתיבת מעשה ניסים, הוא מעורר על כך שכשהקב"ה עושה עם האדם איזה נס מחוץ לדרך הטבע, עליו לכתוב את זה, כדי שיזכור שהקב"ה התנהג עמו למעלה מדרך הטבע, ואפילו אם זה דבר חד פעמי צריכים לזכור את זה.

אצלי רשומה עובדה נוראה שהיתה אצלי לפני הרבה שנים... פעם אחת קרה המעשה הזה, אבל זה עד היום מונח לי בראש. היה זה לפני הרבה שנים, אולי לפני ארבעים שנה או שלושים ושמונה שנים, לא היתה לי באותה עת את האפשרות לקנות לשבת מצברים, כדי יהיה לי 'שבת לעקטור' (חשמל שבת), ומנורה שבוערת עם גז עדיין לא היתה כל כך מצויה.

אז אנחנו כמה שנים אכלנו בליל שבת לאור הנרות, לא יותר. הדלקנו נרות שבת, ואכלנו ליד הנרות כמו שאבות אבותינו אכלו לאור הנרות בלבד.

פעם חל יום טוב של שמחת תורה בשבת קודש. ידעתי שבישיבה לוקח זמן רב ההקפות, ועד שאחזור הביתה זה כבר יהיה שלוש או ארבע שעות אל תוך הלילה, אולי אפילו יותר מאוחר, אז קניתי את הנרות הגדולות, מספר ארבע.

האמת שהייתי צריך לקנות נר שדולק כל הלילה, אבל סברתי שמספר ארבע יהיה מספיק, ואשתי הדליקה את הנרות הללו. ההקפות בישיבה התארכו מעל למצופה, וכשאני מגיע הביתה

יומיים בלבד אחרי ששלה את המתנה היקרה, חזר אבא הביתה בצהרי היום כשהוא חיוור כסיד. אמא מיד ראתה שמשוהו אינו כשורה. היא שאלה אותו מה אירע, אבל הוא אמר לה שלא קרה שום דבר והכל בסדר. רק אחרי שעתיים של שתיקה, כשנרגע מעט, הוא סיפר לה את אשר אירע..

איש 'דרשו' הרב שמעון דייטש, עם צרור סיפורים מרתקים אודות אביו הגאון החסיד רבי שניאור זלמן דייטש זצ"ל ראש ישיבת אנשי מעמד בירושלים, במלאות שנה לפטירתו

יעקב א. לוסטיגמן

מעשה אבות סימן לבנים

רבי שניאור זלמן דייטש היה מוכר בירושלים כדמות של אדם משכמו ומעלה. הוא כיהן כראש ישיבת אנשי מעמד אחר אביו, ייסד את בית המדרש 'משכן יוסף' ע"ש אביו זצ"ל, ישיבת 'שובה ישראל' לבעלי תשובה, אשר עמד בראשה במשך עשרות שנים, וכמו כן ייסד כולל 'תפארת משה', שבמסגרתו למדו בחורי ישיבות בימי שישי, שבת ומוצאי שבת, וקיבלו מלגה מכובדת מדי חודש בחודשו.

הרב דייטש היה מקורב מאוד לגדולי ישראל מכל החוגים והקהלים. הידע העצום שלו, הבקאות המדהימה שלו, והחביבות המיוחדת שהיתה לו, הפכו אותו לידיד של כל גדולי הדור. בשמחות שהיה עושה, בבר המצוות של ילדיו ובחתונות שלהם היו משתתפים גדולי הדור מכל העדות והחוגים, ספרדים, אשכנזים, חסידים וליטאים, עם כולם היה בידידות מופלאה.

"אבי מורי היה מספר, שאת הנושא הזה של הכנסת אורחים הוא למד מאבא שלו. כדי לסבר את האוזן עד כמה היתה גדולה הכנסת האורחים של הסבא, הוא סיפר לנו שהיה אחד מהטיפוסים המפורסמים של ירושלים, שהיה מתארח אצלו בקביעות, ופעם אחת בסעודה של ליל שבת, אחד האורחים האחרים פגע בכבודו. אותו אורח יצא מהבית בסערה, ירד למטה, לקח אבן ויידה אותה אל תוך חדר השינה של הסבא והסבתא, ניפץ את החלון שלהם מחמת כעסו על האורח האחר.

"למחרת בבוקר הגיע אותו אורח שוב לסעודת יום השבת", סיפר אבי, "וסבא לא אמר לו מילה על מה שקרה אתמול. הוא קיבל אותו במאור פנים כאילו לא אירע דבר, וכיבד אותו כמאז ומתמיד, בלי שום התייחסות לזה שרק אתמול בלילה הוא ניפץ לו חלון וסיכן את בני הבית, אחרי שנים שהוא נותן לו לאכול ומארח אותו בקביעות"

"אבל האמת", מוסיף הבן-הנכד לספר, "שגם אצל אבא שלנו יכולנו לראות מקרים דומים מאוד. קודם כל סביב שולחנו תמיד היו אורחים, וכמו אצל אבא שלו גם הוא היה שמח עם כל אורח, גם אם היו אלו אנשים קצת פחות נקיים. מצד שני היו גם אורחים נורמליים לחלוטין, בחורי ישיבות אמריקאים וגם אנשים נורמליים לכל דבר שפשוט לא היה להם מקום אחר, כולם מצאו את מקומם

הקולות שעלו מביתה של משפחת דייטש ברח' מאה שערים 13 בירושלים, לא הותירו מקום לספק. מריבה קולנית מתנהלת שם, שני אנשים מבוגרים עומדים ומנהלים ויכוח נוקב, העוסק בזכויות הירושה שירשו מאביהם.

בתווך, בין שני האחים עומד לו אברהם, אחד מאותם תמהוניים שהסתובבו בירושלים, וגררו עניין רב מצד ילדי השכונות.

אברהם זרח מאושר למראה המריבה. הוא הרגיש כמו חתן ביום חופתו כשראה את שני המבוגרים רבים ביניהם.

"אחד מאותם אנשים היה אבי מורי הגה"ח רבי שניאור זלמן דייטש זצ"ל", מספר לנו בנו הרב שמעון דייטש, מנהל אגף קהל וקהילות ב'דרשו'.

"האיש השני שנטל חלק פעיל בוויכוח, היה אחיו, הגה"ח רבי שלמה דייטש זצ"ל, איש החסד המפורסם של ירושלים, מקים ומייסד ארגון החסד הנודע 'חסדי יוסף'.

"אותו אברהם שעמד שם ביניהם, היה רגיל לאכול במשך שנים רבות אצל הסבא שלי, ראש ישיבת 'אנשי מעמד' הגה"צ רבי יוסף אליהו דייטש זצ"ל.

"לאחר שסבא נפטר, היו הילדים עושים תורנות מי יאכל אצל האמא, סבתי ע"ה, ובאותה השבת היה זה התור של דודי רבי שלמה. אבא שלי הגיע לשם יחד עם אחי הגדולים, אני עוד לא נולדתי אז. הם באו כדי לומר 'גוט שבת' לאמא, ואברהם שהתרגל לאכול בבית הסבא הגיע לשם כמו בכל ליל שבת.

"אבי מורי אמר שבת שלום לסבתא, וכשיצא לקח איתו את אברהם, אותו הוא הזמין להתארח בביתו. אבל אחיו ר' שלמה נזעק להגן על המצווה שחשב להרוויח. מה זאת אומרת אתה גונב לי אורחים? זאת המצווה שלי! אבא שלי ענה כנגדו שמה פתאום? האורח שייך בכלל לאביהם, ודין הירושה שהיא תחלק בין כל הבנים, ולכן גם המצווה הזאת היא הפעם שלו.

"וכך התנהל לו הוויכוח, כשאברהם עומד מהצד ומתענג על המחזה המרנין. הוא, האיש המוזנח ומהמסכן שאף אחד לא שם לב אליו חוץ מהילדים שרודפים אחריו ומבצעים כל מיני תעלולים שנועדו להוציא אותו משלוותו, פתאום הוא האיש הכי מבוקש בשכונה. רק בגלל ש... הם רוצים שהוא יתארח בביתם!!!".

"כולנו יכולנו לראות את זה בהזדמנויות שונות שהוא היה מוותר וסולח לכל מי שפגע בו, בין אם היה זה בשוגג ובין אם במזיד.

"ומעשה שהיה מספרת אמא מורתי שתחי', שאחד האברכים בישיבת אנשי מעמד היה צריך לעבור דירה. אבא זצ"ל עזר לו מאוד מכיוון שהיה לו חשוב שאותו האברך יוכל להמשיך ולעמול בתורה מתוך הרחבת הדעת, נתן לו סכום כסף משמעותי שיאפשר לו לעבור לדירה גדולה יותר, וכשאותו אברך אכן עבר בפועל דירה, הוא גם קנה לו מתנה מיוחדת, בקבוק מקריסטל ליין, וסט של שש כוסיות מקריסטל. הוא שלח לו את המתנה הזאת עם עוגה יפה לשבת, כאות הוקרה וידידות לרגל הכניסה לדירה החדשה.

"ביום ראשון שלאחר מכן, יומיים בלבד אחרי ששלח את המתנה היקרה, חזר אבא הביתה בצהרי היום כשהוא חיוור כסיד. אמא מיד ראתה שמשהו אינו כשורה. היא שאלה אותו מה אירע שהוא נראה כך, אבל הוא אמר לה שלא קרה שום דבר והכל בסדר "רק אחרי שעתיים של שתיקה, כשנרגע מעט, הוא סיפר לה את אשר אירע. אותו אברך שכל כך נעזר על ידו במעבר הדירה וגם קיבל מתנה יוקרתית ומכובדת מאוד, התנפל עליו בצעקות בגלל איזו טענה שהיתה לו ובייש אותו מאוד ברבים.

"אמא שלי נזעקה על העוול הנורא. "איך הוא עושה לך דבר כזה? למה לא אמרת לו כלום על זה שהוא צריך להכיר טובה בגלל מה שעשית למענו", אבל אבא מיהר להניא אותה מהרעיון הזה בכלל: "הס מלהזכיר", הוא אמר, "אני אבלע את העלבון ולא אגיד לו מילה. מה שנתתי נתתי בנפש חפצה ולא בגלל שציפיתי לתמורה. העלבון צורב, אבל הוא יעבור, ואילו שכר המצווה לא יעבור לעולם".

"והוא אכן בלע את העלבון, שתק ולא אמר מילה, לא באותו יום ולא אף פעם. אנחנו אפילו לא ידענו מזה, ורק עכשיו, סיפרה לנו אמא את הסיפור המפעים הזה".

"כך נהג גם בנו, מעולם איני זוכר שאבי 'הצליף' בי חינוך... הדוגמה האישית שלו היתה מעל ומעבר, כילד אני זוכר מתעורר לפעמים בשעות של לפנות בוקר ורואה שהסלון מואר, שם היה יושב אבי ז"ל ושוקד על תלמודו, בפרט בימי שבת וחג, היה קם בשעות הקטנות של הלילה ויושב עם ערמות ספרים ומכין את השיעורים בהלכה אותם היה מוסר בבית מדרשו ברח' יואל בירושלים, כך גם נהג לגבי 'זמן קריאת שמע' עליו הקפיד מאוד, מעולם לא העיר לנו בעניין, הוא היה מסתובב בבית, כמובן עם מלבוש עליון וכובע, והיה קורא קריאת שמע בקול. המראה הזה שליווה אותנו בימי הילדות, חדר לעצמותינו וממשיך ללוות אותנו יום יום.

למעלה מ-160 ספרים

המסירות של רבי שניאור זלמן לתלמידיו ולאברכים שלמדו בישיבת 'אנשי מעמד' שבראשותו, לא ידעה שיעור: "לפעמים היתה

לנו הרגשה שהוא אוהב את האברכים בכלל יותר ממה שהוא אוהב את הילדים שלו", מספר הרב דייטש. "הוא לא הפסיק לדבר על אברכי הישיבה-הכולל. את כל החיים שלו הקדיש למענם.

"הבית בו גדלנו הוא בית מאוד פשוט. לעומת זאת, את בית המדרש 'אנשי מעמד' הוא טיפח בצורה שאי אפשר לתאר בכלל. באותם ימים לפני כחמישים שנה הוא השקיע הון רב, אפילו הזמין צייר מיוחד שיצייר על הקירות ציורים מיוחדים של ווילונות וכדו', בית המדרש היה מטופח ומהודר פי כמה וכמה מהבית, כאילו מדובר בשני אנשים שונים. בבית הוא לא צריך כלום, ובבית המדרש הכל צריך להיות הכי מפואר שהוא יכול היה להשיג והכל למען לפאר ולרומם את בית ד', בכדי שיוכלו ללמוד ולהתפלל מתוך הרחבת הדעת.

"עם זאת, היתה פעם תקופה שהוא לא הצליח לגייס את הכסף הנדרש כדי לשלם לאברכים את המלגה החודשית. עברו כמה חודשים והחלו להצטבר חובות של מלגות, כמה שהוא ניסה לגייס כספים זה לא הספיק, עד שלבסוף הוא מצא עצה. הוא לקח משכנתא, ואת הכסף הוא חילק באותו יום שהוא קיבל, לאברכים. מאז וכל ימיו הוא עוד שילם את המשכנתא הזאת.

"ואכן הוא זכה להוציא פירות נפלאים מ'ישיבת אנשי מעמד'. מהאברכים לשמדו בכלל שלו יצאו גדולי תורה, אדמו"רים, רבנים, דיינים, מחברי ספרים, מקובלים.

"אתן פה רשימה חלקית בלבד של מי שלמדו בישיבה: כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב זצ"ל, כ"ק מרן אדמו"ר מרחמסטריווקא שלמד בחברותא עם הרבי מלעלוב, הגה"צ רבי דניאל פריש זצ"ל, בעל ה'מתוק מדבש', הגאון המקובל רבי אביש צינווירט שליט"א בעל 'שולחן ערוך הזוהר' ושאר ספרים, הגאון המקובל רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א, הגאון המקובל רבי ראובן גרוס שליט"א, הגאון רבי מאיר סירוטה שליט"א, הגאון רבי משה ידלר שליט"א בעל 'מאור השבת', הגאון רבי שמעון יצחק שלזינגר שליט"א חבר הבד"ץ העדה החרדית, הגאון רבי צבי רבינוביץ ראש ישיבת באיאן, הגאון רבי יהושע בריזל רב דחסידי קארלין, ועוד ועוד.

"היו אצלנו בניו של הגה"צ רבי דניאל פריש זצ"ל, והם אמרו לנו את מה שכבר ידענו, שאלמלא אבא שלנו, ספרי ה'מתוק מדבש' לא היו רואים אור.

"אבא שלי ראה שהגה"צ רבי דניאל פריש מוכשר ומסוגל לכך, הוא היה זה שדחף אותו לכתוב את הפירוש, הוא שילם לו תוספת מיוחדת על המלגה החודשית, כעידוד לכתוב הפירוש - 1,000 דולר מדי חודש נוסף על המלגה, ובאותם זמנים זה היה סכום משמעותי מאוד. לא זו בלבד, אלא שאבא שלנו גם היה שהדפיס את ספרי מתוק מדבש, הוא שילם את ההדפסה, ועודד את רבי דניאל להוציא עוד כרך ועוד כרך, עד שהשלים את כל הזוהר ולאחר מכן התחיל גם לפרש את כתבי האר"י ועד עצם היום הזה מופיע בעמוד השער, בהוצאת 'מכון דעת יוסף' המכון שהקים אבי ע"ש אביו זצ"ל.

"כך גם עם הגאון המקובל רבי אביש צינווירט שליט"א וספרי

אכלנו פרוסת עוגה ואבא החזיר אותנו לחיידר. זמן קצר לאחר מכן נסתלק ה'נתיבות שלום' זצ"ל, ואבא רצה שנספיק לראות את פני הצדיק כל עוד הוא חי אתנו בעולם הזה.

"האחים הגדולים שלי, ר' חיים יצחק ור' מתתיהו מספרים שפעם אחת אבא העיר אותם באמצע הלילה, עזר להם להתלבש, ולקח אותם לחתונה באולם 'בנות ירושלים'. הגה"ח רבי אהרן בלום שליט"א, מהוצאת ספרי בלום, חיתן אז ילד, ואבא שמע שהרבי מתולדות אהרן זצ"ל, צפוי לרקוד שם מצווה טאנץ. הוא העיר את הילדים בלילה, לקח אותם לחתונה שיראו את הרבי מתולדות אהרן, ולאחר מכן החזיר אותם למיטות.

"אבא עצמו היה אומר שהוא לא סולח לעצמו על כך שבצעירותו, הציע לו אחיו רבי מתתיהו ז"ל, לבוא איתו לראות את הגאון מטשעבין זצ"ל. אבא לא רצה ללכת אתו באותה הזדמנות, וזמן קצר לאחר מכן נפטר הגאון מטשעבין... הוא לא סלח לעצמו על כך שהוא החמיץ במו ידיו את ההזדמנות לראות דמות קדשו של אחד מגאוני הדור הקודם.

זכרתי ימים מקדם

גם הרה"ג ר' עמרם בינעט, מגיד שיעור ב'קנין ירושלמי' ועמוד היומי ב'דרשו' ומבוגרי כולל 'תפארת משה' מספר:

"במשך תקופה לא מבוטלת הייתי לומד בבית המדרש 'אנשי מעמד', בערבי שבתות ובשבתות.

"הגאון רבי שניאור זלמן דייטש ניהל את הכולל שלו, שהיה מיועד לתלמידי הישיבות, כדי להרבות בלימוד התורה דווקא בזמנים שבהם הסדרים בישיבות מתרופפים ואפילו לא קיימים.

"זה היה מחזה מפעים לראות את ריתחא דאורייתא שהיתה שם, וה'קול תורה' שהתרונו בין כותלי בית המדרש עדיין חרוט בעצמותיי וחקוק בזכרוני.

"במיוחד אני זוכר את הארת פניו של רבי שניאור זלמן זצ"ל, הוא היה מחייך לכל אחד, תמיד היתה לו מילה טובה לומר לכל אחד מהלומדים, עם חוש הומור משובח ועובדות שראה ושמע אצל גדולי ישראל מכל העדות והחוגים.

"כמו כן, נדיבות הלב של רבי שניאור זלמן היתה מיוחדת במינה. הוא תמיד עיגל את המלגות שהיה נותן ללומדים כלפי מעלה. תמיד השתדל להם להם יותר ממה שהיה חייב, המשיכה הטבעית שלו היתה לתת כמה שיותר לזולת, להוסיף עוד בנתינה.

"אני חושב שעיקר הזכות שלו מאותה מסגרת לימודית היתה בכך שהוא חייך את הבחורים ללמוד בשביל ההנאה והשמחה. לא בגלל שיש 'גדול עומד על גביהם' עם מקל גדול מוכן ומזומן להרביץ להם ברגע שיפסיקו ללמוד, לא בגלל שיש איזה מבחן גדול עוד מעט או בגלל שיש תחרות קשה עם בחורים אחרים בישיבה. למדו שם בשביל ללמוד, לקיים רצון ה' וליהנות מהלימוד.

"והמסר הזה, הקניין החינוכי הזה שקנו שם הלומדים, מלווה אותם גם כיום, עשרות שנים אחרי".

'שולחן ערוך הזוהר' 'אבן שהם' 'שער הכוונות' ועוד, כך גם עם ה'מאור השבת' של הגר"מ ידלר שליט"א, וכך עם עוד ועוד גאוני שלמדו אצלו בישיבת אנשי מעמד. בסך הכל הוא הדפיס יותר מ-160 ספרים!!!

"לכל ספר הוא גם כתב הקדמה, שבה היה מרעיף שבחים עצומים על המחברים, כדי לתת לספרים שלהם מקום של כבוד ושל חשיבות. רוב השנים הוא לא היה חותם את שמו על ההקדמות, אלא הציג אותן כ'דבר הנהלת הישיבה' וכדו'. אבל בשנים האחרונות העירו לו שיש עניין שהשם שלו יהיה מוזכר וגם הביאו לו סימוכין לכך, ומאז הוא התחיל לחתום את שמו על ההקדמות.

"עד היום קיים מחסן ענק מלא וגדוש בספרים, יצירות תורניות של אברכי הכולל שהודפסו ע"י אבי במסגרת המכון.

"היה אצלו בישיבה גם אברך מיוחד שאבא זצ"ל ראה עליו שהוא יכול להתאים ללימוד קבלה. אותו אברך לא כל כך רצה, הוא חשש מעט, אבל אבא דחף אותו לכך, ואכן הוא כיום אחד מגדולי המקובלים בדור וכבר כתב עשרות חיבורים בעולם הקבלה"

"קוקט קוקט, זעהט א צדיק"

מטבע הדברים, קשה לסקור את מסכת חייו של אדם בכתיבה, על אחת כמה וכמה במאמר כתוב אחד, ובוודאי כשמדובר ביהודי שדמותו היתה רבת אנפין כמו רבי שניאור זלמן דייטש זצ"ל שיכול היה לנהל שיחת רעים לבבית עם אחד מגדולי האדמו"רים בדור, וכעבור דקות אחדות לשבת במבואה לבית המדרש עם בחור בן 16 ולנהל איתו שיחה באותה חביבות ובפשטות כאילו היה בן גילו ובכל זאת, בנו ר' שמעון מבקש להפנות זרקור לנקודה אחת נוספת: "אבא זצ"ל היה דבוק מאוד בצדיקי הדור ותולדותיהם. היה לו רגש עצום לנושא הזה של לראות צדיקים ולהסתופף בצל צדיקים, בין היתר זכה לבקר עשרות פעמים אצל הבאבא סאלי זיע"א בחיי חיותו בנתיבות, שאביו הגה"צ רבי יוסף אליהו זצ"ל היה ממקורביו הגדולים, וזכה להיות עד לישועות מופלאות מעל לדרך הטבע.

"אני זוכר כמו היום, מקרה שאירע כשהייתי ילד בכתה ב'. ביום בהיר, שעת בוקר שגרתית, מישהו נוקש בדלת הכיתה. המלמד פותח את הדלת ומי עומד? לא אחר מאשר אבי מורי. אני קפצתי מהמקום, אבא בא לקחת אותי מהחיידר? מה קרה? אני יוצא החוצה ומגלה שהוא הוציא מהכיתות גם את שני האחים שלי, היינו אז שלושה אחים בחיידר.

"שאלנו את אבא מה קרה, אבל הוא רצה לעשות לנו הפתעה. "נוסעים", הוא אמר, יצאנו לדרך, והגענו לבית המדרש של סלונים בירושלים. התברר שאחד מבני הדודים עשה ברית לבנו בסלונים, וברגע האחרון התברר לאבא שלי שהרבי בעל ה'נתיבות שלום' מסלונים עומד להיות הסנדק.

"אבא העמיד אותנו בשורה הראשונה ואמר לנו "קוקט! קוקט! זעהט א צדיק". תסתכלו, תסתכלו, תראו צדיק! אחרי רבע שעה

גם כאשר נולד בני והוא היה מאושפז בפגייה החלטתי שאינני מוותר על האחריות כלפי כלל הנבחנים וגם רציתי בעצמי לעשות את המבחן. כי 'קביעות' היא קביעות ללא ויתור!

הר"ר בן ציון ליפשיץ שליט"א אחראי מוקד המבחנים בקריית ויזניץ' בחיפה,
מספר על הפעילות המבורכת והנבחנים הרבים הצמאים לדבר השם

אלעזר גולדברג

בעיר חיפה, העיר שהיתה בעבר סמל החילוניות, כבר שינתה את פניה ללא היכר ובשנים האחרונות פורחות קהילות גדולות מאוד של שומרי תורה ומצוות מכלל המגזרים. אך טבעי שיוקמו שם מוקדי מבחנים של 'דרשו'. ואכן, כבר לפני שנים רבות הוקם בה המוקד ברחוב הרצל ובארבע השנים האחרונות פועל הסניף השני בקריית ויזניץ' המשמש כיום מגדלור לבני התורה בכל קצוות העיר, לאור קרבתו לריכוז החרדי הגדול. האחראי על סניף זה הוא האברך הנמרץ הר"ר בן ציון ליפשיץ שליט"א אשר פועל ימים ולילות למען הצלחת המקום ולרווחת הנבחנים. שוחחנו עמו על מנת להבין את סוד ההצלחה של המוקד.

באיזה אופן נפתח הסניף המרכזי בקריית ויזניץ'?

לפני כארבע שנים, כאשר החל מסלול חדש בלימוד ה'דף היומי', הייתה התעוררות עצומה של תושבי חיפה החרדים לדבר השם להתחיל וללמוד ולשנן את הדף היומי בתלמוד בבלי ויחד עם זה בא הצימאון להיבחן מדי חודש במסגרת המבורכת של 'דרשו'. אך מאחר ובמוקד המבחנים הקיים ברחוב הרצל בעיר לא היה מקום להכיל את הרבים והסניף גם מצוי בריחוק מקום מהריכוזים החרדים, לכן הוחלט בהנהלת הארגון להקים את המוקד החדש בקריית ויזניץ'.

בעצת אבי מורי שליט"א העוסק רבות בצורכי ציבור באמונה בעיר, קיבלתי על עצמי את ניהול המוקד החדש.

כמה בני תורה נבחנים במוקד החדש מדי חודש?

ההצלחה האירה לנו פנים כבר בתחילת הדרך. במבחנים הראשונים על מסכת ברכות, נבחנו כמאה אנשים, זה היה כפול מהצפי הכי גדול עליו חשבו בתחילה!

בהמשך מספר הנבחנים התייצב על כשלושים נבחני דף היומי בש"ס בבלי ועוד כשלושים נבחנים במבחני ההלכה על ה'משנה ברורה'. רבים גם נבחנים בכמה מסלולים יחד, ש"ס בבלי וש"ס ירושלמי, קנין הלכה ועוד.

כשנפתח מסלול הלימוד בש"ס ירושלמי, החלו רבים ללמוד במסלול זה ולשם כך נרכשו בבית הכנסת אצלנו כמה סטים של ירושלמי.

מאיזה מגזרים מגיעים הנבחנים, ומה הגילאים שלהם בדרך

כלל?

הנבחנים מגוונים, אמנם הרוב משתייכים לחסידות סערט ויזניץ' בגלל הקירבה לקהילה, אך רבים הם מעדות המזרח ואף ליטאים.

רוב המשתתפים הינם אברכים צעירים עד גיל ארבעים, אך ישנם מבוגרים בני שבעים ומעלה שנבחנים באופן קבוע, מדובר בבני תורה שיצאו ל'פנסיה' לאחר שנות עבודה תורנית ומיד שינו את סדר יומם ללימוד בכולל ושם לומדים ומשננים לפי מסלולי 'דרשו' השונים.

במסכתות מסוימות הנלמדות בתלמודי תורה ובישיבות, גם בחורים צעירים הלומדים בישיבות לצעירים באזור. לעיתים אפילו ילדים בני עשר מגיעים ועושים את המבחנים, למרות שעל פי הכללים אינם זכאים לתמורה כספית. אני כל כך נהנה לראות אותם באים ולוקחים מבחן, משיבים עליו ברצינות גדולה ומשיבים לי מבחן מלא! הם עושים זאת מאהבת התורה ומכוח ההתעוררות דקדושה שקיימת במקום.

כאשר מגיעים הנבחנים, איזה אוירה הם פוגשים במקום בזמני המבחנים?

בית הכנסת בו מתקיימים המבחנים משמש במשך השבוע ככולל אברכים, כך שבימי שישי הוא מוקדש כולו לנבחני 'דרשו'. גם כאשר מגיעים לומדים אחרים למקום, אני משתדל ליחד שטח גדול בבית הכנסת רק עבור הנבחנים, כדי שיהיה השקט הדרוש לריכוז בזמן המבחן.

אני כמובן תולה את המודעות המפרטות על המבחן ומורי אבי שליט"א גם מקפיד להוסיף ולרשום את החומר עליו יש בחינה באותו חודש. בזמן המבחן אני מקבל את כולם באופן אישי וכאשר מתחילים ללמוד מסכת חדשה או כרך חדש ב'משנה ברורה', אני מחלק לנבחנים מיני מתיקה כדי לשמוח יחד איתם את מה שכבר סיימו וכדי להנעים ולהמתיק להם את ההתחלה החדשה.

אני מתייחס לאחריות על המוקד לא רק מההיבט הטכני, אלא גם החלק הרוחני, לוודא שכל מי שהכין את החומר היטב ידע להשיב ובמידה ונתקלים באיזה קושי אני מנסה להבין היכן הקושי ומשתדל לפתור את הבעיה במקום או לאחר מכן מול ההנהלה. עצם ההקשבה מנמיכה את תחושת הקושי, כמאמר חז"ל: דאגה בלב איש - ישיחנה.

בגלל האוירה הנעימה במקום, אלו שעושים את המבחן באופן

באופן אישי אני יכול לספר, שגם כאשר נולד בני, לפני מספר חודשים, היה זה ביום שישי. בערב שבת בשבוע שלאחר מכן התקיים המבחן ומאחר שבני נולד 'פג' לא נערכה הברית בזמנה, אך הוא היה מאושפז בפגייה והתלבטתי אם לעזוב את בית החולים ולהגיע למוקד כהרגלי מדי חודש. לבסוף החלטתי שאינני מוותר על האחריות כלפי כלל הנבחנים וגם רציתי בעצמי לעשות את המבחן. כי 'קביעות' היא קביעות ללא ויתור!

קבוע, לא מוותרים ולא מדלגים על שום מבחן, בכל מצב! כך נבחנים אצלנו כמה תלמידי חכמים חשובים שמשותפים בתוכניות 'דרשו' קרוב לעשרים שנה ובזכות כך שלמדו, שינו ונבחנו בקביעות ללא הפסק, כיום הם 'ש"ס אידן' - אנשים שיודעים את הש"ס כולו. יש במוקד אחד שנבחן קבוע במסלולי הדף היומי ויחד עם זה הוא מסיים את הש"ס בלימוד עצמי מדי שנה וחצי, זאת מלבד לימודו בכולל הלכה בסדרי הבוקר ואחר הצהריים!

אמרתי לרבנית שתגיד לה כך: אם את מחפשת את הארנק שלך בחדר ויש חושך בחדר - מה הדבר הראשון שאת עושה?

רבי שלום ארוש שליט"א על איך מתפללים

כלומר אל תתפללי בכלל על הבעיות שלך. ומה כן? תתפללי על האמונה, שתחיי את האמת. זה נקרא "להדליק אור", כי האמת היא האור. עלייך לחיות את האמת שאת כל מה שאת צריכה את מקבלת מה', ובשביל לקבל מה' צריכים להיות מחוברים עם ה', וחיבור נקרא ידיעה. ומה היא הידיעה? מה צריכים לדעת? צריכים לדעת שה' הוא אבא אוהב שרוצה שיהיה רק טוב לילדים שלו והוא משגיח על כל אחד מהילדים שלו לטובתו.

אם את לא מרגישה את זה, אז אין לך את העיקר, אין לך את האור, אין לך סיכוי למצוא שום דבר. ולא רק שלא מוצאים, אלא גם החיים עצמם שחורים משחור. תארי לעצמך אדם שיש לו ארמון מפואר מעוצב ומאובזר אבל הכול חשוך ואין שם טיפת אור - האם הוא נהנה מכל היופי והפאר? משל מוכר נוסף הוא מתחום האוכל. אדם שאוכל ולא רואה את האוכל נהנה הרבה פחות, אם בכלל. זו הייתה עיקר תשובתי לאותה אישה.

המאיר לארץ ברחמים

לכן התפילות של אותה אישה ושל כל אחד ואחת צריכות להיות בעיקר על העיקר, כלומר על האור. צריכים לומר לה: "ריבוננו של עולם, אני לא רוצה כלום. אני רק רוצה אותך. אני לא רוצה לחשוב עליך שום מחשבה של שקר, אני לא רוצה לחיות בשקר ובחושך, אני רוצה לחיות את האמת שאתה משגיח עלי ואוהב אותי ואתה אבא טוב ואתה רק רוצה להיטיב ולעשות אתי חסדים גדולים ועצומים לטובתי הנצחית."

ולא מדובר כאן באמונה אלא מדובר כאן בדעת, בידיעה. הידיעה שה' הוא אבא אוהב. וכי יש אבא שלא אוהב את הילדים שלו? וכי יש אבא שלא רוצה לילדים שלו יהיה כל הטוב

הרבנית שתחיה סיפרה לי שפנתה אליה אישה גרושה בבכי וסיפרה לה ששום דבר לא הולך לה בחיים: היא לא מצליחה למצוא שידוך חדש והיא לא מצליחה למצוא פרנסה; המצב הזה גורם לה לתנודות קשות במצבי הרוח ולהרגשת תסכול מתמדת. היא מתפללת ומתפללת אבל היא לא רואה שום התקדמות, אפילו לא זיק קטן של אור, היא כבר מרגישה שה' לא שומע אותה, והיא שואלת איך אפשר להמשיך כך, היכן היא טועה, מה עליה לשפר, על מה עליה להתפלל, אולי יש משהו שמעכב אותה. בקיצור, מה לעשות?

אמרתי לרבנית שתגיד לה כך: תגיד לי, אם את מחפשת את הארנק שלך בחדר ויש חושך בחדר - מה הדבר הראשון שאת עושה? את צריכה כמובן להדליק את האור. אין שום טעם לגשש באפלה ללא שום רמז או כיוון. כשאפשר פשוט להדליק את האור ולראות את כל החדר בסקירה אחת. נכון?

זה בדיוק המצב שלך. את בחיפוש קדחתני, אבל לא הדלקת את האור; אז כל המאמצים שלך הם ממש לשווא. אני ממליץ לך "להפסיק את החיפוש" הבלתי יעיל, ופשוט להדליק אור. כשהאור כבוי אין סיכוי לפתור שום בעיה, אבל כשהאור דולק כבר עשית את רוב העבודה.

שלח אורך ואמיתך

ומה זה אומר להדליק אור?

'אור' זה אומר קשר עם ה' - 'כי אשב בחושך ה' אור לי". את עצובה ואת מרגישה שה' לא שומע אותך - זה אומר שאת חיה בשקר. השקר הזה הוא חושך שעוטף אותך ולא נותן לך שום סיכוי להתקדם באמת. וגם כל התפילות שאת מתפללת להשיג את הדברים שאת רוצה הם בשקר. לכן תפסיקי את "החיפוש",

לך, אתה מונע ממנו את התענוג שלו ואת גילוי מלכותו שהוא "מקבל" כביכול מזה שהוא ייתן לך, ואתה גורם לו גם צער גדול שהוא מצטער בכל רגע שהוא לא יכול לתת לך, וזה כביכול עלבון לה' שאתה חושב עליו שהוא לא רוצה לתת לך.

ולכל בני ישראל היה אור

בעשר המכות ה' מלמד את עם ישראל את יסודות האמונה: שהוא שולט בכל העולם ומשגיח השגחה פרטית על כל נברא וכו', אבל ה"מכה בפטיש", השפיץ של האמונה, מגיע רגע לפני היציאה הגדולה ממצרים - אז מגיעה הידיעה הגדולה, בצורת מכת חושך.

במכת חושך התברר מי חי באור ומי חי בחושך. המצרים היו בוודאי בחושך גדול ולא יכלו אפילו לזוז ממקומם, כי החושך משתק את האדם שיתוק מוחלט. אבל לבני ישראל לא היה שום חושך ואדרבה, האיר להם אור גדול מאוד, והתגלו להם אוצרות גדולים, כדי ללמד אותך שבכל חושך בחיים ישנו אור גדול ועצום ואוצרות גדולים.

אם אתה חי את ה' ואת האמונה אתה נמצא באור, והחיים שלך מתוקים, אתה מוצא אוצרות, ואתה כבר נמצא בגאולה; אבל אם אתה לא חי את האמונה, אז אתה חי בחושך גדול ואתה פשוט תקוע במקום, כמו המצרים שלא יכלו אפילו לזוז ממקומם במכת חושך.

לכן בכל אצלכם תקיעות בחיים תבדקו קודם כול אם האור אצלכם דולק, אל תנסו לפתור שום בעיה בחושך. חבל על הזמן ועל הכוחות. אל תרצו שום דבר, תרצו פשוט לחיות את האמת שה' אוהב אתכם כדי שתחיו באור, ואז תראו שהכול פשוט וקל ויפה ולא זו בלבד שאתם כבר בגאולה הפרטית שלכם, אלא אתם גם מקרבים את הגאולה הכללית של כל העולם.

[מתוך 'חוט של חסד', בא תשפ"א]

שבעולם? וכי יש אבא שלא מצטער כשהילדים שלו סובלים? וכי ה' נהנה לראות אותך סובלת ח"ו? לחשוב כך זה חוסר דעת. צריכים להתחנן ולבקש מהחונן לאדם דעת שייתן לנו דעת שנדע אותו באמת, שנדע כמה הוא אוהב אותנו וכמה הוא רוצה לעזור לנו. ואז כל מהלך החיים שלנו ובעיקר התפילות שלנו יראו אחרת לגמרי.

כשאתה מבקש משהו מאבא שלך או אפילו מחבר שאוהב אותך ואתה יודע שהוא ישמח לעזור לך - אתה קודם כול ניגש אליו עם הדעת שאתה יודע שהוא אוהב אותך. זה מה שעומד תמיד ברקע. אבל כשאתה ניגש להתפלל בלי דעת, אתה פונה לה' בלי לדעת באמת שהוא רוצה לתת לך - אז אתה כמו אחד שיורה חיצים בצורה עיוורת בלי לכוון ובלי לראות את המטרה שהסיכוי שהוא יפגע שואף לאפס.

עזור לו לעזור לך

באים אלי בחורים שאומרים לי שהם רוצים להתחנן, הם חושבים שאגיד להם להתפלל או לעשות סגולות כאלה ואחרות, ואני רק אומר להם "ומה אתה חושב, האם אתה חושב שה' רוצה שתתחנן?" השאלה הזאת מפתיעה אותם והם מתחילים להתבלבל כי הם לא תמיד בטוחים בכך בעצמם.

יוצא שלפי דעתם להתפלל זה אומר לשכנע את ה'. אבל אני מסביר להם שהם טועים, כי ה' רוצה שהם יתחננו יותר ממה שהם רוצים בעצמם, ורק כך צריכים לגשת אל ה' ולבקש ממנו זיווג, מתוך הידיעה הברורה שה' רוצה לתת, וכשאתה ניגש לתפילה אתה בעצם בא לקבל. כפשוטו.

כל תפילה שלך רק בונה כלים שבהם ה' ייתן לך את השפע, וכביכול "עוזרת" לה' לתת לך את מבוקשך.

כשאתה לא מאמין בזה, זה אומר שאתה בחושך וגם אם אתה מתפלל בחושך הזה - אתה למעשה מונע מבורא עולם לתת

ראש הישיבה מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, סיפר כי בבחרותו הכיר זקן אחד שאמנם היה פשוט בהליכותיו אך סיגל לעצמו מנהג מופלא

על אמונה והודאה להקב"ה - מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

בעלותי לאוטובוס", וכך פירט כל פרט ופרט שתכנן למשך היום. רבי מיכל יהודה אמר בהתפעלות כי ראו עליו בחוש כי הוא חי עם רבונו של עולם. על הכל הוא ביקש והתפלל, ובכך הרגיל את עצמו שהוא חי בעולמו של הקדוש ברוך הוא, תחת פיקודו והשגחתו, ואכן זכה להיות בעל מדרגה באמונה. הנהגה זו, להחדיר כל העת את האמונה בבית על כל צעד

ראש הישיבה מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, סיפר כי בבחרותו הכיר זקן אחד שאמנם היה פשוט בהליכותיו אך סיגל לעצמו מנהג מופלא. לאחר אמירת ה"יהי רצון" בשמונה עשרה האריך לפרט ולבקש על כל דבר שתכנן לעשות באותו יום. לדוגמה היה אומר: "ריבונו של עולם! תעזור לי ברחמיך הרבים שלא תהיה לי שום תקלה בדברי עם השכנים, בלכתי למכולת,

סמוך למקום מגוריה של הרבנית - ברחוב חידושי הרי"ם, מרחק הליכה של דקות מועטות בלבד מביתה.

באחד הימים, עם הכנסו לבית, קיבלה אותו הרבנית בחביבות רבה ובמאור פנים כדרכה, והתעניינה אצלו באופייניות: "אמרת

תודה להשם על כך שהגעת מביתך לכאן בריא ושלם?!..." השתומם האיש ושאל ברצינות: "מדוע הרבנית שואלת? שמא ארעה תאונת דרכים או שמא שמעה על פיגוע חס וחלילה שאירע באיזור?"

"לא! לא!" השיבה הרבנית, "לא קרה היום משהו מיוחד. אלא שפשוט הורגלנו כאן בבית כי על כל דבר יש לבקש ולהודות. גם בזמנים שהיינו בריאים ושלמים, כשהוצרכנו לעבור מהמטבח לחדר הפנימי בבית, אמרנו תפילה קצרה שנגיע בשלום. וכשבאנו בשלום אמרנו תודה להשם שאכן הגענו בשלום!..."

"והנה אתה הלא באת כעת מהרחוב הסמוך בריא ושלם ללא כל פגע, לכן שאלתי אותך אם כבר אמרת תודה להשם על כך..." כששמעתי זאת, הרהרתי לעצמי כי אם כך היתה ההנהגה הקבועה בביתו של רבי יעקב, אין זה פלא שזכה בחיי חיותו להשפיע כה רבות על שומעי לקחו. בר-מעלה כמותו שהרגיל את עצמו ואת בני ביתו לחיות בהתבוננות בחיים על כל פעולה וצעד שעושים, הרי שדבריו ודאי היו בבחינת 'דברים היוצאים מן הלב' ואין זה פלא שגם היו 'נכנסים אל הלב'.

בטבע האדם, כאשר ישנה התפעלות באמונה, ההתפעלות הולכת ודועכת עם הזמן. אולם אם באמצעות האמונה, מתחזק האדם מיד ולמעשה, ומחדיר את האמונה הזאת בארחות חייו, בתורה, בתפילה וביראת שמים, ישנה תוחלת ותקוה כי זה אכן ירומם אותו, והוא יתעלה מהמצב שאחז בו קודם, גם לאחר שיפוג רגש ההתפעלות.

ושעל, אימץ לעצמו גם הגאון הצדיק רבי שמואל הומינר זצ"ל, בעל 'עבד המלך', שהרגיל להתבונן בכל פרט ופרט ולהודות להשם יתברך על כך. פעמים שקבע עתים קבועים ומיוחדים בהם הודה לו ברבים על דברים מסויימים.

חתנו, הגאון רבי יהושע דוד טורצ'ין שליט"א, רב קהילות 'פרושים', סיפר כי בכל שנה בפרוס השנה החדשה, כשניגש רבי שמואל בליל ראש השנה לקדש על היין, עמד ונתן שבח והודאה לקדוש ברוך הוא ברבים, על כך שפרנס אותו בכל מהלך השנה החולפת, וכך ניתנה לו האפשרות לקדש על היין מידי שבת ומועד במשך כל השנה...

מאורע מופלא זה הותיר את רישומו על כל בני הבית. הוא החדיר במשפחה כי שום דבר אינו מובן מאליו, כל פרט קטן שקורה עמנו - לטובה, זה מחסדי השם יתברך ובהשגחתו הפרטית.

כמדומני כי כל אחד שיתבונן על נקודה זו אכן ירגיש צורך להודות על כך, כמו גם על שאר הטובות והניסים הנעשים עמנו בכל רגע ועת, אלא שחסרה לנו ההתבוננות. אולם רבי שמואל שכל שנות חייו היו חטיבה אחת של אמונה צרופה ועבודת השם, אכן העמיק והתבונן ומצא לנכון להודות על כך בקביעות!

מדוע הרבנית שואלת?

הרבנית רייזל גלינסקי ע"ה, אשת חבר למגיד המישרים, הגאון הצדיק רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, היתה אשה גדולה מאד, ויקוד אש האמונה והבטחון - שעמל עליה בעלה הגדול בחירוף נפש 'נובהרדוקאית' טיפוסית - ניכרו היטב בכל הליכותיה.

שמעתי מאחד הבנים, כי בערוב ימיה היה אברך מסוים שרגיל היה לבוא ולסייע לה בענייני הבית. הלה התגורר ברחוב נחמיה,

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

בבא קמא דף ס'

איזו שריפה אירעה באחת השמחות המשפחתיות של הגרב"צ פלמן?

כי תצא אש

בינתיים יצאה מהאולם הרבנית ליפקוביץ ע"ה, אשת מרן הגרמ"י זצ"ל, כשהיא מלווה באחותה הרבנית הרשלה ע"ה. כשהן ראו את הריב, ניגשו אל הניצים וצעקו עליהם, איך יהודים לא מתביישים לריב בצורה כזו. אבל צעקותיהן נפלו על אוזניים ערלות, שום דבר לא עניין אותם מלבד ריבם אשר הם מריבים. באולם היו כמה מבניו הקטנים של הגרב"צ, וכשנודע להם מחבריהם על הריב המעניין שמתנהל בחוץ, יצאו החוצה כמו שאר הילדים, לראות את המתרחש שם.

והנה פתאום יצא הגרב"צ החוצה, וכשהבין מה קורה כאן ראו עליו שנבהל מאד, עד כדי כך שהחווירו פניו כשגלג, הוא לא אמר מילה לאף אחד, אלא רץ בבהלה לילדים הקטנים תפס אותם בידיו וצעק "אש! זו אש בוערת! איך אתם עומדים כאן?". ובמהירות רבה משך את הילדים לצד, שלא יעמדו בתוך האש, כשהוא ממשיך ואומר להם בקול: "סכנה לעמוד כאן", והרחיק את הילדים מאזור המריבה, כמו אחד שמרחיק את בניו מתוך בית בוער באש. הסקרנים שעמדו בצד, כששמעו את הצעקות "אש, סכנה", וראו את הרצינות בה הרחיק הגרב"צ את ילדיו מאזור האש, נפלה עליהם בושה, התביישו מעצמם איך הם לא מפחדים לעמוד בתוך האש, ומיד כל אחד מיהר בשקט להסתלק מהמקום והניצים בעצמם כששמעו את הקולות, וראו את הבושה שאפפה את כולם לעמוד לצידם, הבינו כמה מבזזה המעשה שעשו, גם הם נשתתקו, ושקטה לה המריבה. "ותשקוט הארץ..." (מהרה"ג ר' אליעזר ליברמן שליט"א).

(שלמים מציון - וישלח - תשע"ז)

וַיִּזְרַח יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֹּאבֶק אִישׁ עֲמוֹ" (בראשית ל"ב, כ"ה) ידועים דברי חז"ל במדרש ש"אין דבר טוב יוצא מתוך מריבה", אי אפשר להשיג שום מעלה ממריבה, ורק הפסדים יש ממנה, ולכן צריך לברוח מכל ריב ודבר הגורם לריב כבורח מהאש.

מעשה מוחשי בענין זה על הגרב"צ פלמן זצ"ל, מספר עד ראייה שהיה נוכח במקום בשעת מעשה, ואלו דבריו:
באחד מהאולמות שבתוככי אחת השכונות התקיימה שמחת 'בר מצווה' לאחד מקרובי הגרב"צ, כאשר הגרב"צ ומשפחתו משתתפים בה.

לקראת סוף השמחה, ברחוב שמחוץ לאולם, התחיל ויכוח קטן בין שני שכנים המתגוררים בסמיכות למקום על עסקי שכנים, כאשר זה טוען כך וזה טוען כך. כל אחד עמד על דעתו בתוקף וביקש שחברו/שכנו יסכים לה. כל אחד היה משוכנע באלף אחוז שהצדק עימו, וחברו הוא הנוכל שמנסה לסוחטו. ומתוך כך הויכוח השקט עלה לאט-לאט לטון גבוה יותר ויותר, עד שהיו במקום צעקות רמות, שכל העוברים ושבים במקום שמעו בבירור. גם לא מעט חלונות מבתים סמוכים נפתחו לשמע הצעקות הללו. בשלב מסוים אחד הרים בלוק שעמד סמוך למקום כדי לזרוקו על חברו...

היו כמה אנשים טובים שניסו בדרכי נועם להשקיט את הריב, אבל ללא הועיל. פשוט לא היה עם מי לדבר, שניהם היו עסוקים בלהט בוויכוח כשאינם מתייחסים לאף אחד. לסקרנים שעברו ברחוב היה זה מחזה מאד משעשע, לראות מראה של גן ילדים באנשים מבוגרים, וכך נעמדו בצד קבוצת סקרנים קטנה כשהם ממלאים את פיהם בצחוק על המראה הלא שגרתי הלזה...

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

האם צריך לזמן גם כשאין חובת 'זימון'?

חייבים בכך, משום ש"בְּרֵב עִם הַדָּרַת מֶלֶךְ"; ויש אומרים, שלדעה זו ראוי אף לזמן בְּשֵׁם בעשרה; אך יש אומרים, שיתכן כי זימון בְּשֵׁם אסור אף לדעה זו. ולדעת אחרונים רבים, אין לזמן אף ללא שֵׁם. ויש שכתב, שאף לדעת החולקים - אם אחד אכל עם שנים באופן של קביעות, אלא שלא התחיל ולא סיים עמהם, ראוי שיזמנו.

[שו"ע קצג, ב, משנ"ב יט, כג ורכד, שעה"צ כב, וביה"ל ד"ה עדיף; בו"מ דרשו, 22; וראה עוד משנ"ב יט, ושעה"צ יז]

חובת 'זימון' חלה על שלושה אנשים או יותר, אשר החלו את אכילתם יחד, או שסיימוה יחד, באופן של 'קביעות' (ראה להלן). ואף אם לא התחילו ולא סיימו יחד, אבל בשעה שהאחרונים סיימו היו הראשונים במצב כזה שאילו הביאו להם דבר מאכל נוסף היו מסוגלים לאוכלו - הרי זה נחשב שסיימו את אכילתם יחד. ואם אכלו יחד שלא באופן של קביעות, או שלא החלו ולא סיימו את אכילתם יחד - יש אומרים, שראוי שיזמנו, למרות שאינם

בחורי ישיבה בחדר האוכל - האם מצטרפים ל'זימון'?

אף משולחנות נפרדים; אך יש שהורו, שבאופן שיושבים קבוצות קבוצות, ואין קשר בין הקבוצות, אין הקבוצות מצטרפות לזימון. ויש אומרים, שמאחר וכל אחד נכנס ויוצא כרצונו - אף בשולחן אחד יתכן שאינם מצטרפים, ולכן לא יזמנו בְּשֵׁם; אך כאשר קבוצת בחורים נועדת לאכול יחד, או בסעודות שבת, כשמקדשים וסועדים כולם יחד - מצטרפים, ואף יזמנו בְּשֵׁם.

[משנ"ב קצג, יח; בו"מ דרשו, 19; וראה שם עוד]

אופן של 'קביעות' הנזכר לעיל, פירושו, שיושבים סביב שולחן אחד. ואכילת בעל הבית עם בני ביתו נחשבת כקביעות אפילו בשני שולחנות. וכן בסעודה גדולה שכל המשתתפים בה שייכים זה לזה, כגון סעודת חתונה - מצטרפים הסועדים ל'זימון' גם משולחנות נפרדים. אך בבית מלון, כאשר כל משפחה אוכלת בשולחן נפרד - יש שהורה, שהמשפחות אינן מצטרפות לזימון. ובחורי ישיבה האוכלים בחדר האוכל - יש אומרים, שמצטרפים

האם יוצאים ידי חובת 'זימון' בשמיעה ברמקול?

המתקיימת באולם גדול, וכדומה, יש לכבד בזימון אדם בעל קול חזק וגבוה, כדי שכולם ישמעוהו.

והגבהת הקול על ידי מערכת הגברה ('רמקול') - יש אומרים, שאינה מועילה לכך, כיון שהשומעים אינם שומעים את קולו של המזמן; ויש מתירים, כיון שאף באופן זה מתקיימת קריאת המזמן לאחרים לברך, אך אף לדעתם, לכתחילה אין להקל בכך.

[משנ"ב קצג, יז; בו"מ דרשו, 15 ו-17 (וראה עוד שם); וראה שעה"צ קצה, ז]

אדם שאכל יחד עם אחרים והתחייב בזימון, ולא שמע את אמירת ה'מזמן' "נברך שאכלנו משלו", רק שמע שהסועדים האחרים עונים "ברוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו", וענה עמהם - יצא ידי חובתו. ויש מי שכתב, שלא יצא ידי חובה, ואף אם שמע את קול המזמן, אלא שלא שמע את דבריו בבירור. ולכתחילה, בודאי יש לשמוע את אמירת המזמן, וכן את ברכת המזון מפיו, לפחות עד סוף ברכת 'הזן את הכל'. ולפיכך, בסעודה

* שלושה אנשים או יותר שאכלו פת יחד, חייבים ב'זימון', ואינם רשאים להיפרד ולברך ללא זימון. ושנים שאכלו יחד, ויש בבית שבו אוכלים אדם נוסף - מצוה שיתנו לו לאכול כדי שיצטרף עמהם לזימון.
* ששה עד תשעה אנשים שאכלו פת יחד, רשאים להחלק לחבורות קטנות לזימון; אבל עשרה אינם רשאים להחלק, כיון שהתחייבו לזמן בשם, ורק מעשרים ומעלה רשאים להחלק לעשרה עשרה.
* עשרה אנשים שאכלו פת יחד, מְזַמְּנִים בשם, דהיינו שמזכירים את שם השי"ת ואומרים "נברך אלקינו" ו"ברוך אלקינו". ואם טעו וזימנו ללא שם, אסור לשוב ולזמן בשם, כיון שכבר יצאו ידי חובת זימון.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

ברכת 'המוציא' - כהקרבת ביכורים

וטעם הדבר - שברכת המוציא על הפרוסה הראשונה, היא כעין הקרבת 'ביכורים' להשי"ת, וכשם שהביכורים באים מהפרי שגדל ראשון, כך צריך לפרוס מהחלק שנאפה ראשון, והראשונים נחלקו איזה חלק נאפה ראשון, התחתון או העליון, ולכן יש לפרוס משניהם יחד, כדי לצאת ידי חובה לכל הדעות.

[שו"ע קסז, א, משנ"ב א רג, וביה"ל ד"ה ובפת; וראה עוד שם; בו"מ דרשו, 1-2]

הפורס לחם לאכילה, ראוי שיפרוס תחילה מהחלק המשובח יותר שבלחם, כדי לברך עליו את ברכת 'המוציא', ולכן, לדעת השולחן ערוך, יש לפרוס את הלחם בחלק הקשה, שטעמו משובח משל החלק הרך.

אולם, לדעת הרמ"א, יש להטות את הלחם על צדו ולפורסו לכל רחבו, באופן שיחתך הן בחלקו העליון והן בחלקו התחתון;

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666